

SZKOŁA URZĄDZANIA DOMU

pod kierownictwem **Anny Wrońskiej**

w 12 lekcjach

Światło w domu

We współczesnych domach oświetlenie pełni nie tylko funkcję użytkową.

Stało się także bardzo ważnym elementem wnętrza. Światło towarzyszy nam stale, ożywia przestrzeń, zdoła ściany, wpływa na nasz nastrój. Warto wiedzieć o nim jak najwięcej.

**Dla tych, którzy budują dom,
i tych, którzy dopiero o nim marzą.
Nigdy bowiem nie jest za wcześnie,
aby myśleć o wnętrzach.**

Lekcja 11.

- 1. Zasady.** Co powinniśmy wiedzieć o rodzajach oświetlenia? Jakie lampy dają światło ogólne, a jakie miejscowe?
- 2. Inspiracje.** Jak oświetlić nowoczesne wnętrze? Jak nadać przytulny charakter dużej otwartej przestrzeni?
- 3. Pytania.** Jak wybierać źródła światła? Jakie żarówki kupować? Rzucimy trochę światła na praktyczne problemy, które wiążą się z oświetleniem domu.
- 4. Pomysły.** Bezcenne wskazówki projektantów, którzy prezentują swoje realizacje.

fol. Hanna Długosz

PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI

AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI PARTNERZY AKCJI

SZKOŁA URZĄDZANIA DOMU Lekcja 11.

fol. Kalbar

Wykłada
architekt
Bartłomiej Kąkol
z pracowni AWA

W naszej szerokości geograficznej oświetlenie domu ma szczególną wagę. Czy tego chcemy, czy nie, przez wiele dni w ciągu roku sztuczne światło będzie współtworzyło wygląd i nastrój wnętrza.

1. Różne rodzaje oświetlenia

Oświetlenie wnętrz można podzielić na ogólne i miejscowe. Każde spełnia inne funkcje i jest potrzebne w domu. Przede wszystkim trzeba zapewnić oświetlenie ogólne, dzięki któremu w całym wnętrzu będzie jasno i nic nie ukryje się w cieniu. Przy świetle ogólnym możemy wieczorem posprzątać czy znaleźć na podłodze upuszczoną igłę. To oświetlenie nie służy do budowania nastrojowego klimatu, ale jest niezbędne dla funkcjonowania domu. Drugi rodzaj to oświetlenie miejscowe, które z kolei można podzielić na funkcjonalne i dekoracyjne. Do tej grupy należy na przykład światło przy lustrze, biurku, pod szafkami kuchennymi, a także oświetlenie obrazów czy atrakcyjnych elementów wnętrza. Z podziałem oświetlenia na ogólne i miejscowe wiąże się podział lamp. Niektóre z nich świecą dookoła rozproszonym światłem, sprawiając wrażenie, że jest ono wszędzie w przestrzeni. Inne oświetlają wybrane miejsce światłem skupionym, ukierunkowanym. Niedopasowanie typu lampy do funkcji oświetlenia to częsty błąd. Nie należy stosować reflektorków halogenowych do oświetlenia ogólnego ani dekoracyjnych lamp do pracy.

2. Oświetlenie ogólne

Miękkie, rozproszone światło docierające do wszystkich zakamarków zapewniają przede wszystkim oprawy sufitowe, czyli duże plafonierey, klasyczne żyrandole, wiszące klosze, różnego rodzaju świecące kule czy prostopadłością. Warto podkreślić, że kilka kierunkowych reflektorków na pręcie to nie to samo. Zamontowane w suficie oprawy halogenowe oświetlą nam (nierównomiernie zresztą) jedynie

Światło rozproszone pozwala rozjaśnić całe wnętrze, światło punktowe i kierunkowe jest potrzebne do czytania i pracy. Służy także do podkreślania ważnych miejsc i eksponowania przedmiotów.

podłogę i część ścian. Część światła oczywiście odbije się od podłogi (jeżeli nie jest przykryta ciemną wykładziną!), ale sufit i górna strefa ścian pozostaną w mroku. Pomieszczenie będzie sprawiało wrażenie nieoświetlonego i nie pomoże tu stosowanie mocniejszych żarówek. Za to zwykła lampa wisząca spowoduje, że w całym wnętrzu będzie jasno.

Bardzo ważne jest rozświetlenie sufitu – jasny, świecący pułap dodaje pomieszczeniu przestrzeni. Tego efektu nie zapewnią zazwyczaj plafonierey (choć niektóre świecą nieco na sufit), skuteczniejsze są pod tym względem wiszące lampy.

Dobrze sprawdzają się jako oświetlenie ogólne niektóre kinkiety, przede wszystkim te ze szklanym kloszem i mocnym źródłem światła. Świecą one bezpośrednio, ale także światłem odbitym od sufitu. Dzięki temu są dobrym uzupełnieniem plafonierey sufitowej.

Moim ulubionym rozwiązaniem jest światło ukryte za obniżeniem sufitu i odbijające się od płaszczyzn sufitu i ścian. Jako źródło światła najlepiej zastosować tam rozmieszczone na zakład świetlówek, dzięki temu światło rozkłada się równomiernie (w miejscu zakończenia jednej świetlóweki świeci środek drugiej).

Ponieważ to, jak mocno świeci świetlówek jest związane z jej długością, taki sufitowy plafon może dawać ogromną ilość światła. Nie przekłada się to na duże zużycie prądu (w końcu to świetlóweki). Światło jest bardzo rozproszone, miękkie, równomierne. Drugim rozwiązaniem, które polecam, jest świetlik, czyli wnęka w suficie ze źródłami oświetleniowymi zabudowana białym (matowym) szkłem. Źródła światła (znowu najlepiej świetlóweki)

W każdym wnętrzu potrzebne jest zarówno oświetlenie ogólne, jak i kierunkowe. Korzystamy z nich jednocześnie lub osobno zależnie od potrzeby.

należy rozmieścić tak, aby szkło było równomiernie rozświetlone. Duża głębokość świetlika ułatwia to zadanie, w małych świetlikach lampy można mocować do boków wnęki. Sposób podziału płaszczyzny świetlika jest polem do popisu dla wyobraźni. Duże gładkie tafle pasują do nowoczesnego wnętrza. Do wnętrza klasycznych lepsze będą drobniejsze podziały, wzbogacone o dekoracyjne motywy. Świetlik w suficie dodaje pomieszczeniu przestrzeni. Działa złudnie, bo w końcu nikt nie wie, ile miejsca jest nad szkłem.

3. Oświetlenie funkcjonalne

Jest związane z konkretnym miejscem i wykonywaną w nim czynnością. Musi być, jak sama nazwa wskazuje – funkcjonalne. Lampy nad stołem w jadalni powinny świecić rozproszonym światłem, tak aby było widać, co jemy, aby oświetlać twarze osób przy stole i nie oslepić. Takie warunki spełniają oprawy z głębokim kloszem zasłaniającym żarówkę. Klosz może być całkiem nieprzejrzysty, ale lepiej, gdy przedostaje się z niego trochę światła (przede wszystkim w górę) – dzięki temu reszta jadalni nie zniknie w mroku.

Obok sofy czy fotela stojącego przy ścianie powinny się znaleźć lampy, które nie tylko wzbogacą wygląd salonu, ale też dadzą światło dobre do czytania. Eleganckie lampy stojące zaspokoją obydwie te potrzeby. Dobrze sprawdzają się w tej roli także kinkiety. Lampy przy lustrze powinny dobrze oświetlać twarz, a jednocześnie nie oślepiać. Dobre są wszelkiego rodzaju lampki powyżej poziomu wzroku albo zamontowane w obniżonym suficie

Moc żarówek to nie wszystko. Ważne jest dobranie oprawy do funkcji oświetlenia. Są oprawy, które dobrze świecą słabą żarówką, i takie, w których halogen o mocy 200 W nie da dobrego światła.

nad lustrem. Warto zwrócić uwagę, aby były usytuowane blisko ściany, bo inaczej oświetlą nam czubek głowy, a nie twarz.

Oczywiście trzeba zadbać o dobre oświetlenie każdej płaszczyzny pracy – blatu w kuchni, stołu czy deski do prasowania. W pokojach służących do pracy czy nauki musi się znaleźć oświetlenie biurka. Dobre jest światło kierunkowe o niezbyt wąskim kącie świecenia.

Nie zapominajmy też o świetle przy łóżku. Tę funkcję pełnią kinkiety albo lampki nocne na stolikach czy szafkach nocnych. Lampy takie nie tylko ładnie uzupełniają ten podstawowy dla sypialni mebel, ale także umożliwiają czytanie przed snem (i nie trzeba wstawać do przełącznika, aby zgasić światło).

4. Oświetlenie dekoracyjne

Dekoracje na ścianach, takie jak obrazki i zdjęcia, możemy oświetlić kierunkowymi oprawami zamontowanymi na suficie albo ścianach. Oprawy takie muszą dawać przede wszystkim światło ukierunkowane, skupione,

czyste i ładne, czyli – krótko mówiąc – halogenowe. Mogą to więc być różnego rodzaju oprawy wbudowane w sufit (czyli „spoty”) czy zamontowane na suficie lub kinkiety o najróżniejszych formach – od klasycznych reflektorków po aluminiowe pudełka z dziurką. Są też specjalne oprawy ściennie na wysięgnikach do montowania nad obrazami. Większych rozmiarów dekoracje ściennie, na przykład fototapety, a także

Wykorzystujmy dekoracyjne możliwości światła. Jest potrzebne do funkcjonowania domu i tworzenia nastroju, ale może być także ozdobą i wielką atrakcją wnętrza.

dekoracyjnie wykończone powierzchnie ścian (na przykład pokryte okładziną kamienną lub boazerią) możemy oświetlić rzędem kierunkowych opraw oświetleniowych, wzbogacając je snopami światła. Inny sposób to oświetlenie takich powierzchni ze szczeliny w suficie. Wtedy można wykorzystać ciągłe źródła światła. Takie rozwiązanie jest ciekawe przestrzennie, bo ściana zdaje się biec w górę bez końca, a przez szparę wpadać światło z zewnątrz. Ściany o wyrażnej, dekoracyjnej fakturze dobrze jest oświetlić z góry tak, aby światłocien je podkreślał. Im lampy bliżej ściany tym lepszy będzie efekt. Wnęki dekoracyjne mogą mieć światło w swoim suficie – wtedy w całości są rozświetlone i ładnie się odcinają na tle ciemniejszej, mniej rozświetlonej ściany. Oświetlanie ich z zewnątrz (na przykład z sufitu) eliminuje ten efekt. Plecy albo boki wnęki można wykonać za szkła, za którym ukryjemy światło, dzięki czemu wyeksponujemy na świecącym tle jedynie sylwetkę ustawionego we wnęce przedmiotu. Przedmioty na półce można oświetlić z zewnątrz, ale można także wbudować w półkę

lampę i w ten sposób przedmioty będą się „unosily” w smudze światła. Intrygujący efekt wywołuje światło wydobywające się zza przegrody. Może się sączyć zza fragmentu dekoracyjnej ściany, wbudowanego mebla, może także wypadać spod szafek kuchennych powodując, że wydają się one unosić w powietrzu.

5. Dobra różnorodność

W każdym pomieszczeniu powinno być oświetlenie ogólne oraz dodatkowe, związane z funkcją i dekoracją. Należy stosować różne rodzaje światła i różne lampy. Tak więc w salonie powinno się znaleźć oświetlenie sufitowe, lampy stojące lub kinkiety i oprawy oświetlające ważniejsze elementy, takie jak kominek. Warto pamiętać o dyskretnym świetle do oglądania telewizji i kierunkowym do czytania w ulubionym fotelu.

W jadalni oprócz lampy nad stołem, która oświetli nam talerz i gazetę, a jednocześnie nie oślepi, gdy będziemy chcieli wymienić spojrzenia z domownikami, przyda się też lampka podświetlająca obraz na ścianie lub dekoracyjnie światło przeszklonych szafek, witraży lub kredensów. Pokoje dzieci to pomieszczenia specyficzne, bo łączą funkcje pokoiw dziennych, sypialni i jeszcze służą do nauki. Trzeba je wyposażyć w lampy związane z tymi wszystkimi czynnościami. W żadnym wypadku nie wystarczy jedna lampa na patyku czy „nowoczesny” i „młodzieżowy” preż z reflektorkami.

W kuchni niezbędne jest oświetlenie ogólne, ale także światło skierowane na blat pod szafkami i lampa nad stołem. Łazienka to jedyne pomieszczenie, w którym nie ma tak wyraźnego podziału na oświetlenie miejscowe, dekoracyjne i ogólne. Jeżeli nie jest duża, wystarczy kilka opraw kierunkowych, aby była w całości rozświetlona.